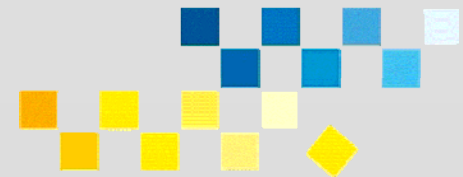

"Selvmordsadfærd blandt etniske minoriteter i Danmark"

(pilotprojekt)

Baggrund

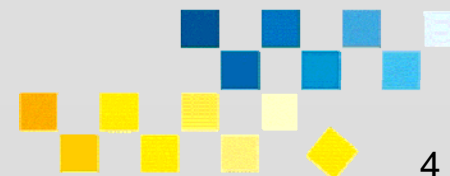
- Marlene Harpsøe
- CFS' Faktahæfte nr. 22
- Unni Bille-Brahes undersøgelse
- Velfærdsministerens svar
- Pilotprojekt til mere sikker viden

Formål

- *Pilotprojektets formål er at kunne danne baggrund for en større kortlægning/undersøgelse af selvmordsadfærd blandt etniske minoriteter*

Definitioner

- Siden 2005 har etniske minoriteter af Danmarks Statistik været defineret som *indvandrere* og *efterkommere* fra *ikke-vestlige lande*
- *Ikke-vestlige lande* er alle lande på nær: Alle EU-lande plus Andorra, Island, Liechtenstein, Monaco, Norge, San Marino, Schweiz, Vatikanstaten, Canada, USA, Australien og New Zealand. Fra 1. januar 2007 er Bulgarien og Rumænien en del af EU. De indgår fra samme dato i vestlige lande (kilde: Danmarks Statistik)

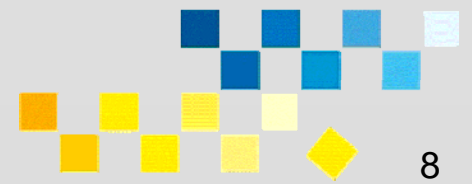
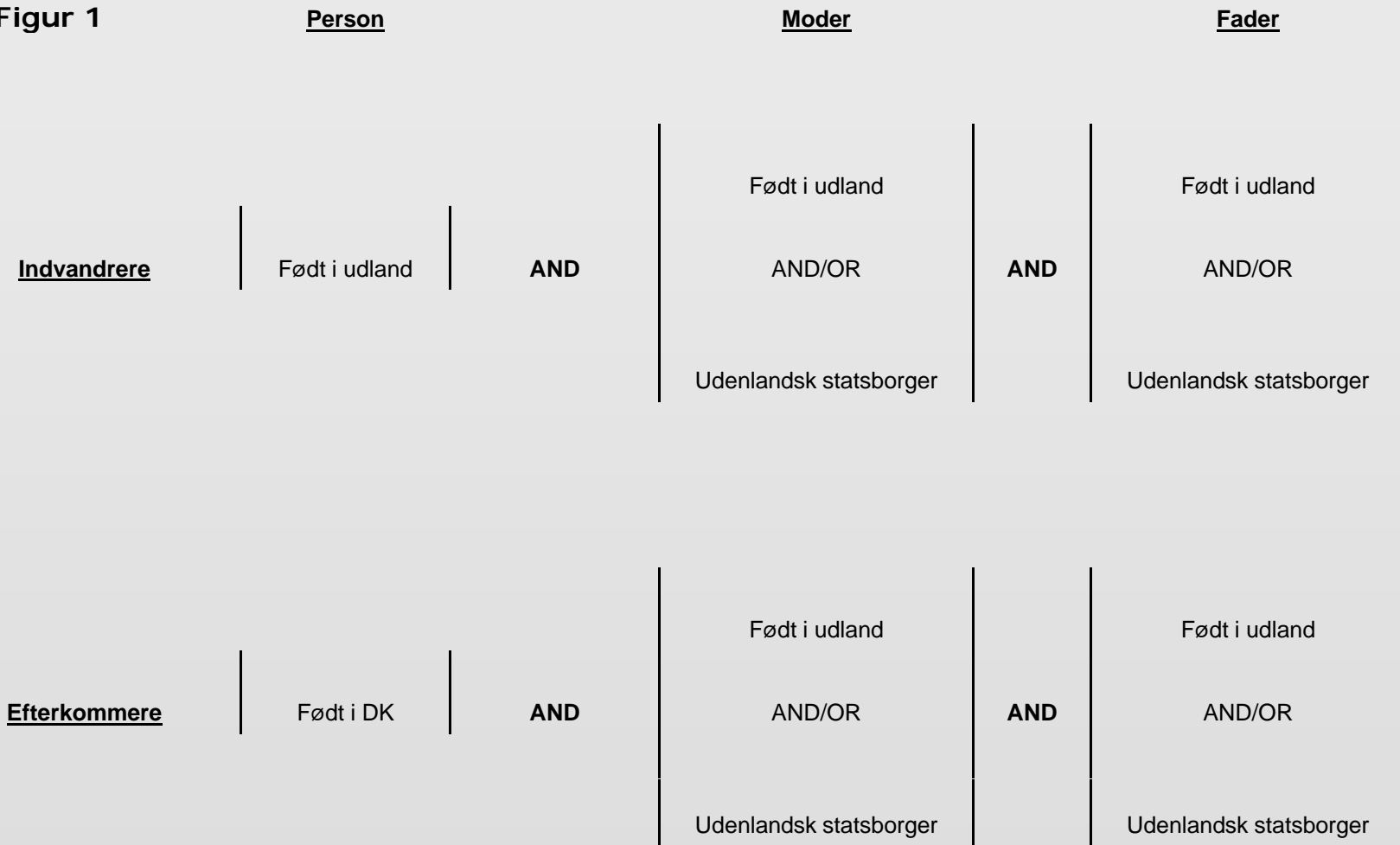

- *Indvandrere:* Indvandrere er *født i udlandet*. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er født i udlandet, opfattes personen også som indvandrer (kilde: Danmarks Statistik)

- *Efterkommere*: Efterkommere er *født i Danmark*. Ingen af forældrene er både danske statsborgere og født i Danmark. Hvis der ikke findes oplysninger om nogen af forældrene, og personen er udenlandsk statsborger, opfattes personen også som efterkommer (kilde: Danmarks Statistik)

- *Oprindelsesland*: Hvis begge forældre kendes, defineres oprindelsesland ud fra moderens fødeland. Hvis dette er Danmark, bruges statsborgerskabslandet.
- Hvis kun én forælder kendes, bruges dennes information
- Kendes ingen forældre, bruges personens egen information

Figur 1

En case

- En medarbejder er født i Libanon (ikke-vestligt land). Vedkommende har to forældre, der begge er født i Libanon og er libanesiske statsborgere. Medarbejderen er derfor en indvandrer fra et ikke-vestligt land
- Samme medarbejder har et barn med en mand, der både er født i Danmark og er dansk statsborger. Deres barn er derfor en etnisk dansker

Tidligere forskning

- Bille-Brahe 2001 (upubliceret) (registerundersøgelse)
[Større forsøgsrate blandt etniske kvinder end etniske danskere]
- Sundaram et al. 2006 (registerundersøgelse)
[Større selvmordsrisiko blandt nordboere end asiater]
- Møller et al. 2008 (spørgeskemaundersøgelse i folkeskolen)
[Færre selvskadere blandt pakistanere end etniske danskere]
- Zöllner 2008 (spørgeskemaundersøgelse i folkeskolen)
[Færre selvskadere blandt ikke-vestlige unge end vestlige]
- Zöllner 2009 (spørgeskemaundersøgelse i folkeskolen)
[Færre selvskadere blandt ikke-vestlige unge end vestlige]

Projektets metode

- Spørgeskemaundersøgelse i folkeskolen, gymnasiet samt de erhvervsfaglige uddannelser (n=349)
- Ekstra datamateriale fra centrets SAYLE-undersøgelse i gymnasiet (n=1384)
- Data analyseres ud fra regressionsanalyser, hvor alle simple sammenhænge kontrolleres for samspillet med specifikke variable (køn, uddannelse, etnicitet, trivsel i klassen, stofmisbrug, Weinburger-, Negative Life Events- samt Scoff skalaerne.

Oversigt over respondenterne

Tabel 1: Fødeland for mødre af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande

Land	Indvandrere (n=94)		Efterkommere (n=121)	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Afghanistan	14	14,9%	0	0,0%
Bosnien	20	21,3%	1	0,8%
Irak	13	13,8%	2	1,7%
Libanon	0	0,0%	26	21,5%
Marokko	2	2,1%	10	8,3%
Pakistan	3	3,2%	10	8,3%
Somalia	6	6,4%	2	1,7%
Sri Lanka	0	0,0%	7	5,8%
Tyrkiet	7	7,4%	33	27,3%
Vietnam	1	1,1%	6	5,0%
Andre lande	28	29,8%	24	19,8%
Total:	94	100,0%	121	100,0%

Tabel 2: Undersøgelsens respondenter fordelt på uddannelse, køn og etnicitet

	Indvandrere		Efterkommere		Vesterlændinge	
	N	%	N	%	N	%
Uddannelse						
Folkeskole	16	16,5%	30	24,8%	11	0,7%
Gymnasie	76	78,4%	89	73,6%	1459	96,3%
Erhvervsfaglig	5	5,2%	2	1,7%	45	3,0%
Køn						
Mand	47	48,5%	48	39,7%	714	47,1%
Kvinde	50	51,6%	73	60,3%	801	52,9%
Alder						
Under 15	1	1,0%	2	1,7%	3	0,2%
15-19	89	91,8%	117	96,7%	1426	94,1%
20-25	7	7,2%	2	1,7%	79	5,2%
25+	0	0,0%	0	0,0%	7	0,5%

Resultater:

Unge med tanker om selvskade

Tabel 3: Unge, som inden for det sidste års tid alvorligt har overvejet at skade sig selv, uden at de har gennemført det

	Frekvens	Procent
I kategorien		
Nej	1468	84,7%
Ja	265	15,3%

Unge med tanker om selvskade

Tabel 4: Unge med overvejelser om selvskade fordelt på køn, etnicitet, uddannelse, trivsel i skolen samt stofmisbrug.

	n (kategori)	OR (simpel)	OR (multipel)
Køn			
Mand (n=809)	77	0,42***	0,50***
Kvinde (n=924) [BL]	188	1	
Etnicitet			
Indvandrere fra ikke-vestlige lande (n=121)	11	1,33	
Efterkommere fra ikke-vestlige lande (n=97)	19	0,55	
Vesterlændinge (n=1515) [BL]	235	1	
Uddannelse			
Folkeskole (n=57)	8	0,96	
Erhvervsuddannelse (n=52)	20	3,66***	2,57**
Gymnasie (n=1624) [BL]	237	1	
Trives i klassen			
Ja (n=1532)	208	0,40***	0,65*
Nej (n=201) [BL]	57	1	
Tager stoffer			
Ja (n=437)	96	1,88***	2,15***
Nej (n=1296) [BL]	169	1	

* p<0,05 ** p<0,01 *** p<0,0001 [BL] = Baseline

Tabel 5: Hvorfor ikke selvskade fordelt på etnicitet

	Vesterlændinge	OR	
		Indvandrere	Efterkommere
At skade sig selv er forkert	1	1,43	0,79
Selvskade er egoistisk	1	1,31	1,07
Et menneske har ikke ret til at skade sig selv	1	1,58	2,81* 2,96* †
Livet har værdi uanset hvordan det former sig	1	1,21	1,60
Der er en højere mening med mit liv	1	0,78	1,05
Jeg tror, at mit liv bliver bedre i fremtiden	1	0,79	1,05
Jeg synes godt om mig selså jeg vil leve videre	1	0,83	0,79
Jeg vil hellere løse mine problemer på en anden måde	1	0,74	0,42*
Jeg kan få støtte hos familie eller venner	1	0,48	0,69
Min familie eller venner har brug for mig	1	0,55	0,88
Min daglige tilværelse giver mig glæde	1	0,59	1,06
Selvom min situation er vanskelig, ved jeg godt, hvad jeg skal gøre	1	0,66	0,59
Jeg har kontrol over mig selv og mit liv	1	0,47	0,72
Jeg er bange for at dø	1	0,76	1,38
Min tro (religion) forbyder eller forhindrer mig i det	1	15,61*** 20,01*** †	20,30*** 21,54*** †

* p<0,05 ** p<0,01 *** p<0,0001 † Multipel model

Opsummering tanker om selvskade

- *15,3 %, eller mere end hver syvende, har inden for det sidste år overvejet at skade sig selv*
- *Den typiske unge, som går med tanker om selvskade, er en pige på en erhvervsfaglig uddannelse, der ikke trives i klassen, og som inden for det sidste års tid har taget stoffer*
- *Den eneste forskel i forhold til etnicitet er, at indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande i signifikant større grad angiver, at deres tro (religion) forbyder eller forhindrer dem i at skade sig selv*

Unge med selvskadeforsøg

Tabel 6: Unge, som én eller flere gange har forsøgt at skade sig selv

	Frekvens	Procent
I kategorien		
Nej	1486	85,8%
Ja	247	14,3%

Unge med selvskadeforsøg

Tabel 7: Selvskadende unge fordelt på køn, etnicitet, uddannelse, trivsel i skolen samt stofmisbrug.

	n (kategori)	OR (simpel)	OR (multipel)
Køn			
Mand (n=809)	55	0,28***	0,30***
Kvinde (n=924) [BL]	192	1	
Etnicitet			
Indvandrere fra ikke-vestlige lande (n=121)	9	1,15	
Efterkommere fra ikke-vestlige lande (n=97)	16	0,47*	
Vesterlændinge (n=1515) [BL]	222	1	
Uddannelse			
Folkeskole (n=57)	4	0,47	
Erhvervsuddannelse (n=52)	17	3,01**	
Gymnasie (n=1624) [BL]	226	1	
Trives i klassen			
Ja (n=1532)	198	0,46***	
Nej (n=201) [BL]	49	1	
Tager stoffer			
Ja (n=437)	92	1,96***	2,44***
Nej (n=1296) [BL]	155	1	

* p<0,05 ** p<0,01 *** p<0,0001 [BL] = Baseline

Unge med selvskadeforsøg

Tabel 8: Hvorfor selvskade fordelt på etnicitet.

	OR		
	Vesterlænding	Indvandrere	Efterkommere
Jeg ville vise, hvor forfærdeligt jeg havde det	1	2,42	1,29
Jeg ville dø	1	6,71** 6,61** †	0,96
Jeg ville straffe mig selv	1	1,005	1,88
Jeg ville have hjælp	1	1,18	0,38
Der var nogen, jeg ville hævne mig på	1	2,41	0,83
Jeg måtte bare væk	1	-	1,33
Jeg ville prøve at se, om der var nogen, der virkelig holdt af mig	1	1,52	1,14
Jeg ville give nogen skyldfølelse	1	4,65** 6,82** †	4,25*
Der var nogen, jeg ville forskrække	1	4,39* 6,77* †	1,51
Jeg ønskede, at nogen ville lægge mærke til mig	1	3,61*	0,39
Jeg ville påvirke nogen	1	2,38	1,79

* p<0,05 ** p<0,01 *** p<0,0001 † Multipel model

Unge med selvskadeforsøg

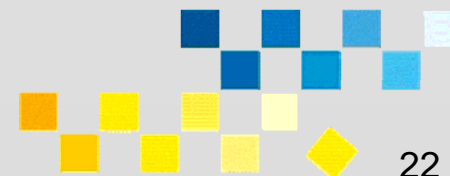
Tabel 9: Metode til selvskade (begge mulige samtidigt) fordelt på køn, etnicitet, uddannelse, trivsel i skolen samt stofmisbrug.

	Overdosis piller		Snit i håndeledet	
	OR (simpel)	OR (multipel)	OR (simpel)	OR (multipel)
Køn				
Mand	0,44		0,20***	0,16***
Kvinde [BL]	1		1	
Etnicitet				
Indvandrere fra ikke-vestlige lande	8,82***	9,46**	0,22**	0,05**
Efterkommere fra ikke-vestlige lande	0,96		0,48	
Vesterlændinge [BL]	1		1	
Uddannelse				
Folkeskole	5,71		0,25	
Erhvervsuddannelse	-		10,60**	18,27*
Gymnasie [BL]	1		1	
Trives i klassen				
Ja	1,06		0,90	
Nej [BL]	1		1	
Tager stoffer				
Ja	0,997		1,88*	2,10*
Nej [BL]	1		1	

* p<0,05 ** p<0,01 *** p<0,0001 [BL] = Baseline

Opsummering selvskadeforsøg

- *14,3 % af de unge, svarende til hver syvende elev, har én eller flere gange skadet sig selv*
- *Blandt dem, som skader sig selv, er der en overvægt af piger og af personer, som inden for det sidste års tid har taget stoffer*
- *I forhold til etnicitet er der signifikant flere indvandrere, som skader sig selv, fordi de vil dø, give nogen skyldfølelse samt forskrække nogen*

Opsumming forsøgsmetoder

- *Af forskelle i metodevalg anvender indvandrere i større grad overdosis piller og i mindre grad snit i håndleddet*
- *I forhold til snit i håndleddet er den typiske person en vesterlandsk kvinde på en erhvervsuddannelse, som inden for det sidste års tid har taget stoffer*
- *Metodiske problemer i spørgeskemaet gør, at ovenstående også kan tolkes som et udtryk for den typiske vanemæssige selvskader (cutter)*

Foreløbig konklusion

- *Hvilke undersøgelser skal gennemføres ud over dette pilotprojekt for at få mere sikker viden om selvmordsadfærden blandt etniske minoriteter?*
- *En undersøgelse dækkende hele Danmark med større statistisk styrke (flere respondenter) vil kunne afdække endnu flere forskelle og ligheder i selvmordsadfærden blandt etniske minoriteter og etniske danskere i landet*